

Motion angående en natt på bibblan

Motion av Andréa Hedin och Kristina Lutz (båda M)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Torun Boucher

Sammanfattning av ärendet

Andréa Hedin och Kristina Lutz (båda M) har väckt en motion i kommunfullmäktige. Motionärerna anser att biblioteken i Stockholm spelar en avgörande roll för att främja läsning och kultur och föreslår att utvalda bibliotek i Stockholm ska ha öppet nattetid under exempelvis skollov.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden, Berättarministeriet och Läsfrämjarinstitutet.

Läsfrämjarinstitutet har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret delar uppfattningen att läsfrämjande aktiviteter är viktiga och att det tydligt framkommer i Stockholms stads biblioteksplan 2022–2025 att folkbiblioteket ansvarar för barns och ungas läsning på fritiden. Läsfrämjande aktiviteter på loven är ett av de viktiga uppdragen kopplat till målgruppen.

Kulturnämnden lyfter att Stockholms stadsbibliotek varje år genomför ett stort antal lovaktiviteter runt om i staden och att verksamhetens program och aktiviteter utvecklas löpande genom stockholmarnas synpunkter och delaktighet.

Berättarministeriet välkomnar nya idéer och förslag som öppnar barnens värld och ger dem tillträde till rum som väcker deras fantasi och intresse för det skrivna ordet.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Jag vill tacka motionärerna för ett kreativt förslag om hur vi kan inspirera fler barn att läsa och samtidigt lyfta fram bibliotekens viktiga roll i detta arbete. Biblioteken är ju så mycket mer än bara utlåning av böcker. Att främja läsning och öka läskunnigheten är en självklar del av bibliotekens uppdrag och tack vare kompetent personal arrangeras redan i dag inspirerande aktiviteter såsom sagostunder, debatter, boksamtal, lovaktiviteter och poesifestivaler som lockar barn och unga till verksamheterna.

Det är också ett prioriterat politiskt mål att få fler barn och unga att inte bara upptäcka läsningen utan även ta del av hela den verksamhet som våra bibliotek erbjuder. Därför har vår majoritet höjt kulturnämndens budget för att biblioteken ska utöka sina öppettider. Våra bibliotek ska vara ännu mer öppna och tillgängliga för fler. Det gör vi dels för att stockholmarna i alla åldrar efterfrågar längre öppettider men också för läskunnighet byggs genom långsiktigt arbete, relationer och tillgång till meningsfull litteratur. Dessutom innebär generösa öppettider på våra bibliotek att Stockholm blir en stad där demokratin och yttrandefriheten kan frodas. På våra bibliotek finns plats att läsa, mötas, samtala och bilda sig.

Avslutningsvis vill jag betona att politikens roll är att sätta mål och skapa förutsättningar inte att detaljstyra hur verksamheterna ska planeras. Varje verksamhet har sin kontext, sina behov och sina styrkor. Jag har stort förtroende för att de som arbetar närmast barn och unga – lärare, bibliotekarier, fritidspedagoger och andra yrkesverksamma inom skola och kultur – har bäst kunskap, erfarenhet och metoder för att planera innehållet i sina verksamheter.

Bilaga

Motion om en natt på bibblan, dnr KS 2024/1388-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarråden Christofer Fjellner, Dennis Wedin och Andréa Hedin (alla M) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att bifalla motionen.
2. Att därutöver anföra

I en tid då digitala skärmar konkurrerar om ungas uppmärksamhet, behöver vi testa nya arbetssätt. Att tillfälligt omvandla biblioteken till platser för gemenskap och

äventyr är en värdefull investering i framtidens läskultur. Vi vet att det finns alarmerande trender gällande barns och ungas läsförmåga, där PISA och PIRLS pekar på en nedåtgående trend i läsförståelsen. Forskning visar tydligt att mängden läsning i skolan har minskat drastiskt, och god läsvana måste etableras tidigt tt förvandla biblioteken till "magiska platser" på kvällen, med sagostunder, poesimaraton eller spökhistorier, kan skapa en oförglömlig koppling till litteraturens värld för både barn och vuxna. Att sova bland böckerna, med madrasser och sovsäckar mellan hyllorna, erbjuder en chans att utforska litteraturen på ett nytt sätt. Detta kombinerar social gemenskap och berättande med bibliotekets lugn, vilket är en nyckel till att fler barn ska upptäcka glädjen i att läsa. Initiativet kan vara särskilt effektivt för att nå unga som kanske inte läser i vardagen.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 22 oktober 2025

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Kommunstyrelsen

Reservation av Christofer Fjellner, Jonas Nilsson och Johan Paccamonti (alla M) och Jonas Naddebo (C) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att bifalla motionen
2. Att därutöver anföra

I vår snabba digitala tidsålder, där lysande skärmar ständigt drar i de ungas uppmärksamhet och lockar med oändliga flöden behövs ett alternativ. Inför de bekymmersamma rapporterna från PISA och PIRLS, som visat på en smärtsam nedgång i våra barns läsförståelse, blir det tydligt att vi behöver agera. Forskningens ljus har visat att den tid som ägnas åt läsning i skolan har krympt oroväckande, och det är en sanning att en gedigen läsvana är en skatt som måste grundläggas redan i de tidigaste åren. Det är dags att tänka bortom det invanda och skapa en omfattande atmosfär.

Vad vore då mysigare och mer minnesvärt än att, tillfälligt, låta våra älskade bibliotek förvandlas till magiska platser fyllda av gemenskap och drömmande äventyr? Att under några utvalda kvällstimmar bjuda in till en fristad där böckerna och berättelserna lever upp, är en ovärderlig investering i framtidens läskultur. Föreställ bibliotekets tysta hallar som fylls med sprakande liv under en sen sagostund, ett medryckande poesimaraton eller kanske en ryslig stund med spökhistorier. Detta

skapar inte bara en stunds glädje, utan en oförglömlig, varm koppling till litteraturens förtrollande värld för både barn, unga och de vuxna i deras liv.

Höjdpunkten på ett sådant initiativ är tanken på att sova bland böckerna. Med mjuka madrasser och ombonade sovsäckar utlagda mellan de höga, tysta hyllorna, erbjuds en unik chans att utforska litteraturen på ett helt nytt sätt. Denna upplevelse kombinerar den värdefulla sociala gemenskapen och det muntliga berättandet med bibliotekets lugnande och kunskapsfyllda atmosfär.

Detta är en nyckel som kan låsa upp läsglädjen även hos de unga som annars kanske har svårt att finna ro med en bok i vardagens brus. Genom att erbjuda denna stillsamma, trygga och samtidigt spännande inblick i litteraturens rike, sår vi frön till en livslång kärlek till läsning som är så avgörande för deras framtid. Motionen syftar till att skapa ett minne av en natt då böckerna och berättelserna blev ens närmaste vänner.

Ärendet

Andrea Hedin och Kristina Lutz (båda M) har väckt motion i kommunfullmäktige om att många elever i förskoleklass kommer till skolan med bristande språkkunskap samt att insatser sätts in för sent för elever som riskerar att inte bli behöriga till gymnasiet efter årskurs nio. Motionärerna anser vidare att andelen elever som behöver extra stöd i läsningen har ökat lavinartat och att grunden till läslust och god läsförståelse måste läggas tidigt i barnens liv. Motionärerna hänvisar till forskning som visar att läslust är en av nycklarna till framgång i skolan och i livet samt att mängden läsning som sker i svensk skola har minskat drastiskt då 50 procent av eleverna i årskurs 9 läser mindre än en sida sammanhängande facklitteratur om dagen och knappt 90 procent läser mindre än en sida skönlitteratur om dagen.

Motionärerna anser att biblioteken i Stockholm spelar en avgörande roll för att främja läsning och kultur, men att det finns potential att göra dem ännu mer inbjudande och inspirerande. I samarbete med biblioteken kan nya metoder prövas för ökad läslust och ökat läsande, exempelvis för att nå unga som inte läser i vardagen genom att kombinera social gemenskap, lek och berättande med det stilla lugnet i biblioteksmiljön. Motionärerna föreslår därför att bibliotek ska öppnas för övernattningsnatt då det kan skapa en unik upplevelse som stimulerar läslusten hos barn och vuxna. Evenemangen kan anpassas till olika målgrupper utifrån ålder, teman och eventuell funktionsnedsättning. Mot bakgrund av ovanstående föreslås kommunfullmäktige besluta:

- Att utvalda bibliotek i Stockholm öppnas upp nattetid under exempelvis sportlovet, Stockholms kulturnatt och läslovet 2025.
- Att särskild hänsyn tas för att säkerställa så att barn med funktionsnedsättning också kan delta på lovaktiviteterna.
- Att en plan tas fram för hur lokala författare kan vara med och bidra till ökad läslust bland barn och unga.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden, Berättarministeriet och Läsfrämjarinstitutet.

Läsfrämjarinstitutet har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 30 maj 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Av Stockholms stads biblioteksplan 2022–2025 framkommer att folkbiblioteket ansvarar för barns och ungas läsning på fritiden. Läsfrämjande aktiviteter på loven är

ett av de viktiga uppdragen kopplat till målgruppen. Stockholms stadsbibliotek genomför årligen ett stort antal lovaktiviteter i olika delar av staden, bland annat genom uppsökande verksamhet i exempelvis parklekar och genom Läsa äger, där feriearbetande ungdomar är läsande förebilder för barn. Verksamhet för barn och unga bedrivs även på plats på biblioteket, på såväl vardagar som på helger och skollov. Exempel på aktiviteter är läse- och skrivarklubbar, kreativa workshops samt ateljéverksamhet.

Stockholms stadsbibliotek arbetar systematiskt med målgruppen barn och unga med funktionsnedsättning. Anpassade program för personer med funktionsnedsättning genomförs av samtliga biblioteksenheter, exempelvis genom biblioteksvisningar för anpassad skola samt sagostunder för specialförskola och språkförskola. Under 2024 genomförde Stockholms stadsbibliotek 195 anpassade aktiviteter för barn och unga samt 1 050 aktiviteter som kompletterats med TAKK. Samtliga biblioteksenheter har även utforskat möjligheten att ha extraöppet för familjer med NPF eller selektivt öppet för anpassade skolor. Vid dessa tillfällen så har aktiviteter genomförts före ordinarie öppettider. Både lokalen och personalens stöd har vid dessa tillfällen kunnat anpassas efter målgruppens behov.

Stockholms stadsbibliotek utvecklar ständigt sin verksamhet utifrån stockholmarnas behov med stöd av UX-metodik. Under 2025 kommer målgruppsanalyser genomföras för att undersöka hur verksamheten bättre ska kunna nå ut till barn och unga i åldrarna 13-18 år. Genom UX-aktiviteter kommer besökarnas önskemål om biblioteksverksamheten att identifieras och därefter kunna användas i utvecklingen av verksamheten

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 4 april 2025 följande.

1. Kulturnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Ärendet justeras omedelbart.

Reservation av Oscar Sameland m.fl. (alla M), som reserverar sig mot beslutet och föreslår att kulturnämnden beslutar att tillstyrka motionen i sin helhet.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 11 april 2025 har i huvudsak följande lydelse.

I Stockholms stads biblioteksplan 2022-2025 anges att folkbiblioteket ansvarar för barns och ungas läsning på fritiden. Läsfrämjande aktiviteter på loven är ett av de viktiga uppdragen kopplat till målgruppen. Stockholms stadsbibliotek genomför varje år ett stort antal lovaktiviteter runt om i staden. Detta görs bland annat genom uppsökande verksamhet i exempelvis parklekar och genom Läsa äger, där feriearbetande ungdomar är läsande förebilder för barn. Verksamhet för barn och unga bedrivs även på plats på biblioteket, såväl på vardagar som på helger och

skollov. Exempel på aktiviteter är läse- och skrivarklubbar, kreativa workshops samt ateljéverksamhet.

Stockholms stadsbibliotek arbetar systematiskt med målgruppen barn och unga med funktionsnedsättning och följer även upp antal anpassade program som helt eller delvis riktar sig till målgruppen samt antal program som är kompletterade med TAKK. Under år 2024 genomförde Stockholms stadsbibliotek 195 anpassade aktiviteter för barn och unga samt 1 050 aktiviteter som kompletterats med TAKK.

Anpassade program för personer med funktionsnedsättning genomförs av samtliga biblioteksenheter. Exempel på program och aktiviteter är biblioteksvisningar för anpassad skola samt sagostunder för specialförskola och språkförskola. När det gäller lovaktiviteter så har aktiviteter planerats och genomförts både i egen regi samt köpts in från externa aktörer. Samtliga biblioteksenheter har också utforskat möjligheten att ha extraöppet för familjer med NPF eller selektivt öppet för anpassade skolor. Vid dessa tillfällen så har aktiviteter genomförts före ordinarie öppettider och både lokalen och personalens stöd har kunnat anpassas efter målgruppens behov.

Stockholms stadsbibliotek utvecklar ständigt sin verksamhet utifrån stockholmarnas behov med stöd av UX-metodik. Det innebär att program och aktiviteter utvecklas genom stockholmarnas synpunkter och delaktighet. Under året kommer biblioteket att genomföra målgruppsanalyser för att undersöka hur verksamheten bättre ska kunna nå ut till barn och unga i åldrarna 13-18 år. Genom UX-aktiviteter kommer besökarnas önskemål om biblioteksverksamheten att identifieras och därefter tas om hand i utvecklingen av verksamheten

Berättarministeriet

Berättarministeriets yttrande daterat den 17 februari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Alla offentliga rum är gemensamma och ska befolkas och utnyttjas av allmänheten så mycket det går. Vi välkomnar nya idéer och förslag som öppnar barnens värld och ger dem tillträde till rum som väcker deras fantasi och intresse för det skrivna ordet. Biblioteket är en central institution för ett kunskapssamhälle och det är av största vikt att barnen tidigt får en naturlig och meningsfull relation till verksamheten, som en tidig insats mot utanförskap.